

BESLUIT (EU) 2023/1786 VAN DE COMMISSIE**van 15 september 2023****tot intrekking van Beschikking 2006/928/EG tot vaststelling van een mechanisme voor samenwerking en toetsing van de vooruitgang in Roemenië ten aanzien van specifieke ijkpunten op het gebied van de hervorming van het justitiële stelsel en de bestrijding van corruptie**

DE EUROPESE COMMISSIE,

Gezien het Verdrag betreffende de Europese Unie,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

Gezien de Akte betreffende de toetredingsvoorwaarden voor de Republiek Bulgarije en Roemenië, en met name de artikelen 37 en 38,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) In haar monitoringverslag van 26 september 2006 inzake de stand van de voorbereidingen van Bulgarije en Roemenië op het EU-lidmaatschap ⁽¹⁾, vóór de toetreding van Roemenië tot de Unie, heeft de Commissie een aantal problemen vastgesteld, met name wat betreft de verantwoordingsplicht en de efficiëntie van het justitiële stelsel en de rechtshandhavingsinstanties in Roemenië, waar nog verdere vooruitgang nodig was om de capaciteit te waarborgen voor de uitvoering en toepassing van de maatregelen die zijn vastgesteld om de interne markt en de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht tot stand te brengen.
- (2) Op 13 december 2006 nam de Commissie Beschikking 2006/928/EG ⁽²⁾ aan tot vaststelling van een mechanisme voor samenwerking en toetsing van de vooruitgang in Roemenië ten aanzien van vier specifieke ijkpunten op het gebied van de hervorming van het justitiële stelsel en de bestrijding van corruptie. In die beschikking is bepaald dat zij moet worden ingetrokken wanneer op bevredigende wijze aan alle ijkpunten is voldaan.
- (3) Op grond van Beschikking 2006/928/EG moet Roemenië regelmatig verslag uitbrengen aan de Commissie over de vooruitgang die is geboekt bij de verwezenlijking van de ijkpunten. De Commissie heeft het Europees Parlement en de Raad voor het eerst in juni 2007 haar eigen opmerkingen en bevindingen over het verslag van Roemenië meegedeeld en sindsdien regelmatig verslag uitgebracht. Elk beoordelingsverslag van de Commissie was het resultaat van een zorgvuldige analyse, in nauwe samenwerking met de nationale autoriteiten en met inbreng van maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden en waarnemers.
- (4) In haar verslag van januari 2017 ⁽³⁾ heeft de Commissie een uitgebreide beoordeling gemaakt van de vooruitgang die Roemenië heeft geboekt sinds de instelling van het mechanisme voor samenwerking en toetsing. Op basis daarvan heeft de Commissie een duidelijk traject uitgestippeld naar de afsluiting van het mechanisme, op grond van twaalf aanbevelingen ter verduidelijking van de vereisten waaraan Roemenië moest voldoen om de vier ijkpunten van de beschikking te halen. Gezien de geboekte vooruitgang was de Commissie van mening dat de uitvoering van deze aanbevelingen voldoende zou zijn om het mechanisme voor samenwerking en toetsing af te sluiten, op voorwaarde dat er in de tussentijd geen ontwikkelingen zijn die de vooruitgang duidelijk zouden omkeren. Een groot aantal aanbevelingen was gericht op het opbouwen van interne waarborgen om de onomkeerbaarheid van de resultaten te garanderen en om aan te tonen dat de lopende hervormingen zouden worden voortgezet en de vooruitgang zou worden bestendigd, zelfs zonder het mechanisme voor samenwerking en toetsing.

⁽¹⁾ Monitoringverslag inzake de stand van de voorbereidingen van Bulgarije en Roemenië op het EU-lidmaatschap (COM(2006) 549 van 26 september 2006).

⁽²⁾ Beschikking 2006/928/EG van de Commissie van 13 december 2006 tot vaststelling van een mechanisme voor samenwerking en toetsing van de vooruitgang in Roemenië ten aanzien van specifieke ijkpunten op het gebied van de hervorming van het justitiële stelsel en de bestrijding van corruptie (PB L 354 van 14.12.2006, blz. 56).

⁽³⁾ Verslag van de Commissie over de voortgang van Roemenië met betrekking tot het mechanisme voor samenwerking en toetsing (COM (2017) 44) final.

- (5) De Commissie heeft de voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen sindsdien viermaal geëvalueerd ⁽⁴⁾. In de verslagen van de Commissie over de voortgang van Roemenië met betrekking tot het mechanisme voor samenwerking en toetsing tussen eind 2017 en 2019 werd een terugval van de hervormingen vastgesteld. Als gevolg van maatregelen van Roemenië werden kwesties die in het verslag van januari 2017 als afgesloten werden beschouwd, opnieuw actueel, hetgeen in het verslag van november 2018 tot acht aanvullende aanbevelingen leidde ⁽⁵⁾.
- (6) In haar verslag van juni 2021 toonde de Commissie zich ingenomen met de vooruitgang die Roemenië heeft geboekt met het oog op de snelle afsluiting van het mechanisme voor samenwerking en toetsing ⁽⁶⁾. De Commissie heeft met name rekening gehouden met de hernieuwde impuls die Roemenië heeft gegeven aan hervormingen om de terugval van de periode 2017-2019 te verhelpen. De Commissie constateerde dat er vooruitgang is geboekt met betrekking tot alle resterende aanbevelingen, en dat vele daarvan zullen worden voltooid mits het tempo niet zou inzakken.
- (7) In het verslag van de Commissie van november 2022 ⁽⁷⁾ werd vastgesteld dat de vooruitgang die Roemenië in het kader van het mechanisme voor samenwerking en toetsing had geboekt, voldoende was om de verbintenissen na te komen die het land bij zijn toetreding tot de Unie was aangegaan, en dat aan alle vier in Beschikking 2006/928/EG vastgestelde ijkpunten, die waren verduidelijkt door de twaalf aanbevelingen van het verslag van januari 2017 en de acht aanvullende aanbevelingen van het verslag van november 2018, op bevredigende wijze waren nageleefd. De Commissie heeft met name nota genomen van de vooruitgang die Roemenië heeft geboekt bij het versterken van de onafhankelijkheid en de doeltreffendheid van de rechterlijke macht door middel van een grondige herziening van het rechtsstelsel. Er zijn nieuwe wetten op het gebied van justitie aangenomen die belangrijke veranderingen teweegbrachten met betrekking tot de loopbaanorganisatie en de aansprakelijkheidsregelingen voor magistraten; de benoeming, het ontslag en de bevoegdheden van hooggeplaatste aanklagers; en het bestuur van de gerechtelijke inspectie. De Commissie nam ook nota van de vooruitgang bij de uitvoering van de nationale anticorruptiestrategie en van de positieve staat van dienst op het gebied van onderzoek naar en bestrafing van corruptie op hoog niveau. Voorts merkte de Commissie op dat de instellingen die verantwoordelijk zijn voor de toepassing van de regels inzake integriteit en belangenconflicten, en voor het beheer en de terugvordering van criminele vermogensbestanddelen, doeltreffend functioneren.
- (8) De Commissie noteerde in de conclusie van haar verslag van november 2022 drie specifieke toezeggingen van de Roemeense regering. De president van Roemenië heeft de Commissie bij brief van 28 juni 2023 in kennis gesteld van de maatregelen die zijn genomen om deze toezeggingen na te komen. Roemenië heeft zich er vooreerst toe verbonden de adviezen van de Commissie van Venetië over zijn wetten op het gebied van justitie verder te analyseren en ter harte te nemen, en meer in het algemeen indien verdere maatregelen nodig blijken. Er is een panel van deskundigen op hoog niveau opgericht om na te denken over passende wetgevingsoplossingen voor de follow-up van het advies van de Commissie van Venetië, teneinde de efficiëntie en onafhankelijkheid van de rechterlijke macht verder te versterken. Ten tweede heeft Roemenië zich ertoe verbonden de herziening van het wetboek van strafrecht en het wetboek van strafvordering te voltooien en in overeenstemming te brengen met de beslissingen die het Grondwettelijk Hof van Roemenië sinds 2016 heeft genomen. De desbetreffende wetgeving is op 28 juni 2023 door het Roemeense parlement aangenomen. De voltooiing van de herziening van de twee wetboeken maakt ook deel uit van de toezeggingen van Roemenië in het kader van zijn herstel- en veerkrachtplan ⁽⁸⁾. Tot slot sprak de Roemeense regering haar vertrouwen uit in het vermogen van de nieuwe Hoge Raad voor de Magistratuur om bij te dragen aan de dynamiek van de hervorming en een nieuwe impuls te geven aan transparantie en verantwoordingsplicht. De Hoge Raad voor de Magistratuur heeft een beginselverklaring inzake transparantie en verantwoordingsplicht aangenomen, die hij op 3 april 2023 heeft gepubliceerd.
- (9) Daarom is op bevredigende wijze voldaan aan alle ijkpunten die in Beschikking 2006/928/EG waren vastgesteld en die zijn verduidelijkt in de twaalf aanbevelingen van het verslag van januari 2017 en de acht aanvullende aanbevelingen in het verslag van november 2018, alsook aan de specifieke toezeggingen ⁽⁹⁾ die zijn opgenomen in de conclusies van het verslag van 2022.

⁽⁴⁾ COM(2017) 751; COM(2018) 851; COM(2019) 499; COM(2021) 370.

⁽⁵⁾ COM(2018) 851.

⁽⁶⁾ COM(2021) 370.

⁽⁷⁾ COM(2022) 664.

⁽⁸⁾ Uitvoeringsbesluit van de Raad van 26 oktober 2021 betreffende de goedkeuring van de beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan voor Roemenië (ST 12319/2021 INIT). De Commissie zal de verwezenlijking van de mijlpaal in het herstel- en veerkrachtplan van Roemenië beoordelen zodra Roemenië het desbetreffende betalingsverzoek heeft ingediend.

⁽⁹⁾ Deze beoordeling laat de beoordeling van de verwezenlijking van de relevante mijlpalen en streefdoelen in het herstel- en veerkrachtplan van Roemenië onverlet.

- (10) Door de ontwikkeling van het rechtsstatelijke landschap in de EU is een nieuwe context ontstaan voor de samenwerking van de Commissie met Roemenië. Met name de jaarlijkse rechtsstaatcyclus, die in gang is gezet met de mededeling van de Commissie van juli 2019 “Versterking van de rechtsstaat binnen de Unie”⁽¹⁰⁾ en in de politieke beleidslijnen van voorzitter Von der Leyen, biedt een doorlopend kader met een langetermijnperspectief om duurzame hervormingen te begeleiden, met Roemenië en met andere lidstaten. In het kader van die cyclus stimuleert het jaarlijkse verslag van de Commissie over de rechtsstaat, dat sinds 2022 ook aanbevelingen aan de lidstaten bevat, een positieve gang van zaken op het gebied van rechtsstatelijke kwesties, door de dialoog te verdiepen en een groter gezamenlijk bewustzijn te creëren, om te voorkomen dat problemen ontstaan of verergeren. Hiermee kan toezicht worden gehouden op de uitvoering van de overeengekomen hervormingen in Roemenië.
- (11) De Commissie heeft haar verslag van november 2022 over de voortgang in Roemenië met betrekking tot het mechanisme voor samenwerking en toetsing gepresenteerd aan de bevoegde commissie van het Europees Parlement. De Commissie heeft naar behoren rekening gehouden met de opmerkingen die zij bij brief van de voorzitter van het Europees Parlement van 6 februari 2023 van het Europees Parlement had ontvangen.
- (12) De Commissie heeft haar verslag van november 2022 over de voortgang van Roemenië met betrekking tot het mechanisme voor samenwerking en toetsing voorgelegd aan de bevoegde werkgroep van de Raad, en de Commissie heeft naar behoren rekening gehouden met het verslag van het voorzitterschap van de Raad van 16 december 2022.
- (13) Op 5 juli 2023 heeft de Commissie de Raad in kennis gesteld van haar voornemen om Beschikking 2006/928/EG tot vaststelling van een mechanisme voor samenwerking en toetsing voor Roemenië in te trekken en het mechanisme definitief af te sluiten. Dit werd ook medegedeeld aan het Europees Parlement. Bij brief van 26 juli heeft de Raad nota genomen van het voornemen van de Commissie om het mechanisme voor samenwerking en toetsing voor Bulgarije en Roemenië formeel af te sluiten.
- (14) Daarom moet Beschikking 2006/928/EG worden ingetrokken,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

Beschikking 2006/928/EG wordt ingetrokken.

Artikel 2

Dit besluit treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Gedaan te Brussel, 15 september 2023.

Voor de Commissie
De voorzitter
Ursula VON DER LEYEN

⁽¹⁰⁾ COM(2019) 343.